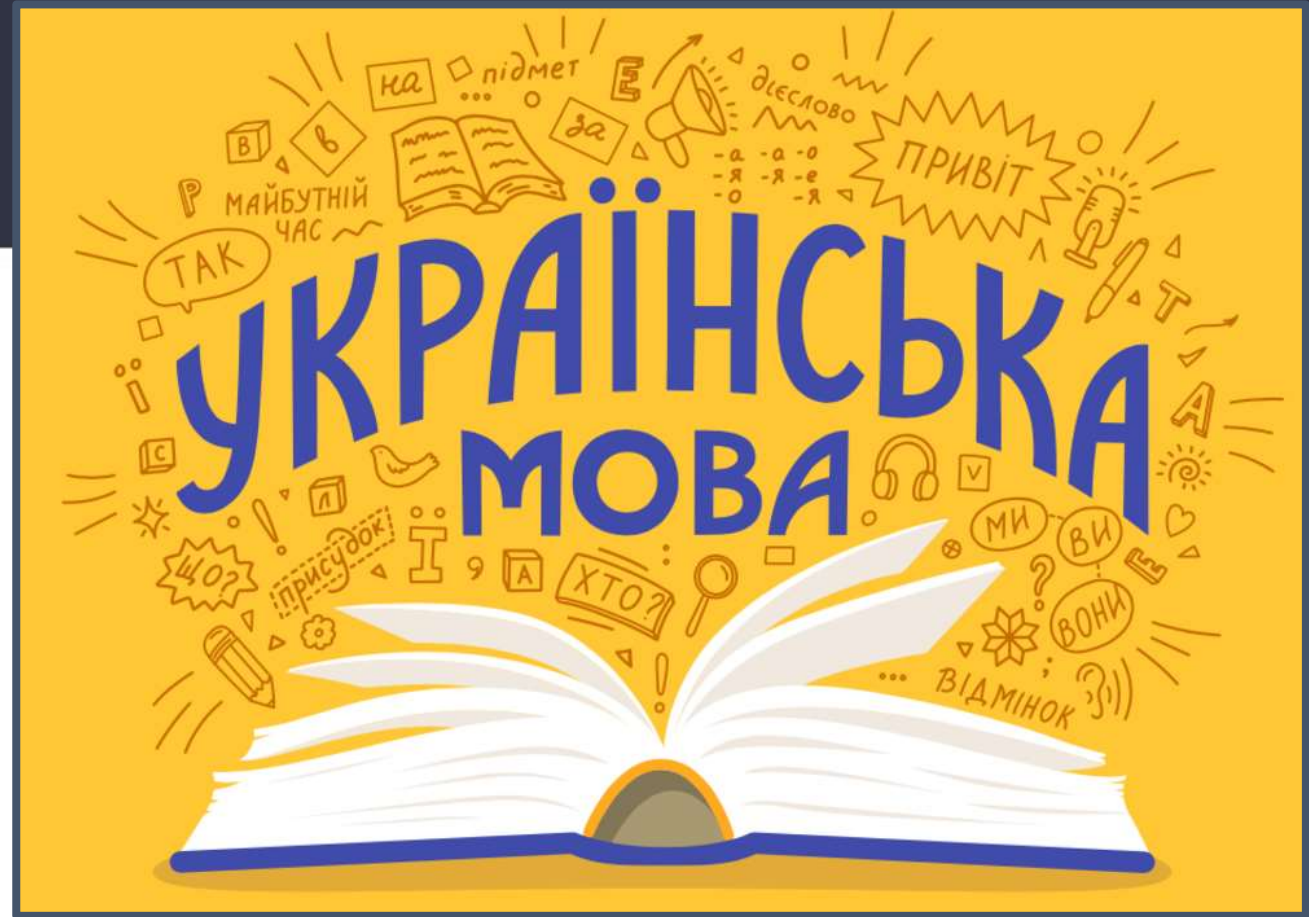

Українська мова

5 клас

28.02./02.03.
(2 уроки)
5-А,Б
Укр. мова
Вч. Харенко Ю.А.

Читання з метою набуття чуттєвого та естетичного досвіду

чуттє́вий, естетичний,
насо́лода

1. У чому полягає роль читання в житті людини?
2. Як ви ознайомлюєтеся із книжкою перед тим, як починаєте її читати? На що звертаєте увагу передовсім?
3. Які запитання у вас виникають у процесі попереднього осмислення тексту, запланованого для читання?
4. Що ви вважаєте найважливішим під час ознайомлення з текстом?

1. Що відбувалося б у світі, якби не було книжок?
2. Що таке чуттєвий та емоційний досвід?

Поясніть, як ви розумієте епіграф. Що треба робити, аби навчитися «зі слів викладати узор»?

Слова — то кольорові камінці. Мало їх назбирати, треба навчитися зі слів узор викладати (І. Вільде).

Вправа 498. Прочитайте тексти вголос. Дайте відповіді на запитання і виконайте завдання

I. Тихесенько вимовляю слово «зелений», і постає переді мною все зелене, і я вже чомусь не сумніваюсь, що й саме це слово зеленого кольору. Вимовляю слово «мама» — і ввижається мені добра її усмішка, каре іскристе мерехтіння в очах, ласкаве звучання голосу. Жоден колір, либонь, не пов'язується з її образом, тільки здається, наче сяє чимось золотистим від очей, вишневим од губ, яблуками-антонівками від рук — і за всім цим щемко постає слово «рідна», яке, здається, саме зовсім позбавлене кольору, а тільки дороге воно, ніжне, хвилююче, мов усі кольори разом узяті.

А слово «осінь» — жовте, бо восени дозрівають усі грушки в нашому садку, всі яблука. Спершу вони світяться поміж листям молодесеньким жовтим полум'ям, потім починають потроху падати на землю, згодом усе рясніше... Й одного дня залишається на гіллі саме тільки жовте, недогоріле листя.

Слово «осінь» туге й жовте, наче віск (Є. Гуцало).

II. Сірий — то колір загадок,
У сірому час дрімає,
І мудрості давній спадок
Туманні шати вдягає.
В серпанку світи загадкові,
У снах відлітаєш у вирій.
В дорогу тобі колискові
Муркоче котичок сірий.

Сашко Лірник

Вправа 498. Запитання і завдання:

1. Які відчуття викликало читання текстів?
2. Що їх об'єднує?
3. У чому полягають особливості виразного читання поетичного тексту?
4. Чи мають слова кольори?
5. Як ви розумієте вислів «малювати словами»?
6. Складіть власний текст (3-4 речення) «Якого кольору слова?».
7. Розкажіть, які емоції ви переживали під час виконання вправи (радість, інтерес, цікавість, здивування тощо).

Вправа 499. Складіть із поданими словами словосполучення й запишіть їх

Блакитний, жовтий, зелений, білий, білосніжний.

Перевірте себе!

Блакитний стяг, жовтий тюльпан, зелений
листочок, білий сніг, білосніжний костюм.

Вправа 500. Прочитайте текст. Розкажіть, що ви з нього «побачили», «почули». Поясніть, як ви розумієте вислів «море в мені»

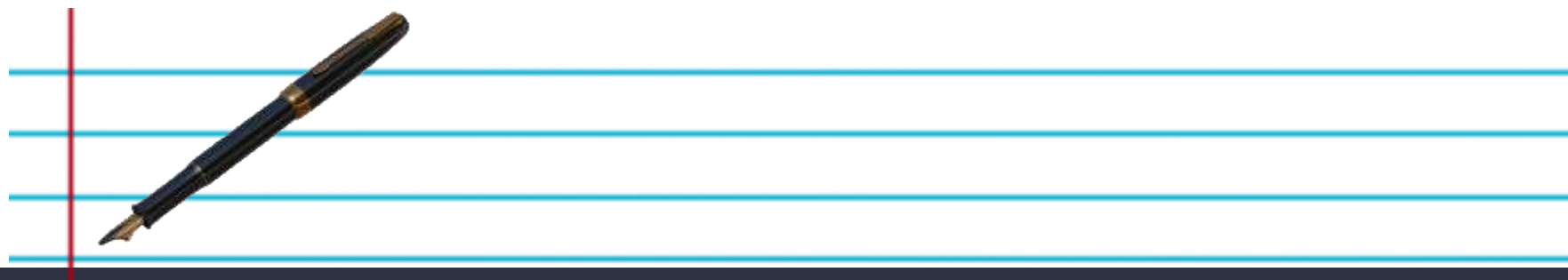
МОЄ МОРЕ

Мало хто про це знає, але в мене є море. Безкрайне й дуже глибоке. Моє море прозоре, іноді воно буває солоне, але зазвичай воно солодке. Саме так. Хоча солодких морів у природі не буває. Існують моря кольорові — чорне, жовте, червоне, біле. Чи моря мертві. А моє море — живе. І солодке. Коли я лягаю спати, воно тихенько шумить на вушко, огортає морським шумом, заколисує до сну. Іноді моє море штормить, вирує й б'є хвилями. Хлине потоками сліз. Отоді воно дуже солоне. І тоді мені солоно. Але так буває дуже рідко. Загалом воно мирне й спокійне. І дуже тепле. Море. У мені (Слава Світова).

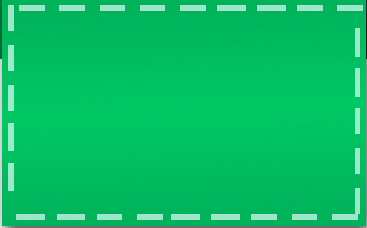
Вправа 500. Ознайомтеся зі словниковою статтею «море» в географічному словнику. Яку інформацію вона містить? Використовуючи матеріали словникової статті, запишіть словосполучення, за допомогою яких можна характеризувати море

Море — частина океану, більш чи менш відділена від нього суходолом. Моря бувають окраїнні і внутрішні. Морський пором — вид транспорту, призначений для переправи.

Перевірте себе!

Частина океану, окраїнні моря, внутрішні моря,
морський пором, вид транспорту.

Вправа 501. Прочитайте виразно вірш. Назвіть слова, ужиті в переносному значенні. Як ви розумієте значення висловів «слова лікують і вбивають», «слова мовчать»? Доберіть п'ять слів, які «душу зігрівають»

Якого кольору слова,
Коли сміються, коли плачуть?
Зелені, може, як трава?
Холодні, теплі чи гарячі?
Якого кольору слова,
Коли мовчать, коли говорять?
Ті, де заховані дива,
Де радість, посмішка і горе.
Великий зміст в усіх словах.
Вони лікують і вбивають.
Вони наводять часом жах,
А в холод душу зігрівають.

Ольга Дриль

Доведіть або спростуйте думку, що художній текст може бути джерелом естетичної насолоди.

Виконайте вправу 502.

*Короткий запис у щоденник
с. 220, впр. 502.*

502

Напишіть есе на одну з тем:

- «Якого кольору слова?»
- «Книжка — джерело естетичної насолоди».
- «Світ моєї уяви».